

# L a l u c e.

N<sup>o</sup> 4.

Torsdagen den 7.

1889.

## Martin Luther.

Martin Luther föddes d. 10 november 1483. Hans fader var en fattig bärgerman, boende i staden Eisleben, hvarifrån han flyttade till Mansfeld, där han erhöi en indräktigare befattning vid bärgerwerken. Fadren var en sträng man, som hårdt behandlade och agade sonen. Afven af skolmästaren i Mansfeld behandlades han med ytterlig stränghet; han säger sig en gång på samma förmiddag hafva erhållit ris 15 gånger. På sitt 14:nde år sattes Luther i latinska skolan i Magdeburg, hvarifrån han följande år för fattigdom och brist flyttades till Eisenach, där moderen hade några släkttingar. Af dessa torde han dock hafva njutit ringa understöd, ty han måste gå framför husdörrarna och sjunga för att skaffa sig föda. Därunder åddrag han sig en borgarefous uppmärksamhet och miskennd; han erhöi fri kost i hennes hus. År 1501 slutade han sina skolstudier och kom till universitetet i Erfurt. På dess bibliotek såg



26  
han första gången en latinsk bibel, i hvilken han  
sedan ofta studerade. Hans öfverdrifna flit och dæli-  
ga föda störde mycket på hans kroppskrafter; han  
blef sjuklig, blek och mager. År 1505 promo-  
verades han till filosofie-doctor. Hans fader ville  
att han skulle studera lagfärentseten, och churm  
Chartin själf ingen lust därtill hade, ville han dock  
lyda sin fader. En gång gick han att besöka en  
sin vän Cletis och fann honom mördad af ni-  
dingar. På återvägen öfverfölls han af ett åskvä-  
der, och en ljungeld, som slog <sup>ned</sup> helt nära honom.  
beröfvade honom sansningen. En öfvergick  
en förut redan hytt tanke, att gå i kloster, till  
handlig. Hvarje nykomling i ett kloster var skyldig  
att uträtta de lägsta sysslor, att t. ex. rengöra  
munkarnas celler, att hoppligga allmosor o. s. v.  
År 1507 blef han invigd till prest. Troget och  
flitigt underkastade han sig alle de kroppspåk-  
ningar och försakelser, som katolska kyrkan for-  
drade och ålade, för att vinna samvetsfrid och syn-  
dernas förlåtelse. Luther kunde dock icke anse de-  
sa vara tillfylllestgörande och den läran, att icke egen  
rättfärdighet och egen förtjänst utom endast Guds nåd  
och Christi förtjänst är grunden till människans salighet,  
hade annu ej slagit rot i hans själ.



Söndersliten af dessa inre kval och strider, föll (21) han i en svår sjukdom och vid åsynen af grafven verk-  
nade hans samvetens med fördubblad styrka. Han upp-  
de em ord och sine tvifvel för en gammal munk, och  
denne uppmanade honom att med stadig tro hålla sig  
till de ord i apostoliska tron, som lyda: "jag tror på  
syndernas förlåtelse." En stråle af ljus uppgick  
nu i Luthers själ och dessa ord fästes där med out-  
plånliga drag.

Luthers förman, doctor Staupitz, en lärare  
rättänkande, upptäckte snart hans stora och rika  
anlag. På hans recommendation tog Rurfurstens af  
Sachsen Luther till lärare i filosofi vid det  
nya universitetet i Wittenberg (1508). Samma  
år försökte Luther på uppmaning af Stau-  
pitz att predika, och församlingen i Witten-  
berg fann så mycket behag i hans föredrag att den  
tog honom till sin predikant (1509). Under alla si-  
na lidanden bebehöf han en viss glädtighet; han  
var höflig, vänlig och munter, samt roade ofta ge-  
nom sina kvicka infan. c. 1510 gjorde han  
en resa till Rom, hvilken stad han med en vörd-  
nad närmade sig, men hvarest han för full af  
häpnad och bedröfvelse öfver religionens och sedig-  
hetens tillstånd i den stad, där Christi stadhållare  
bodde.



28)  
Efter hans hemkomst nödgade man Luther att blif-  
va Teologie-doctor (1512). sin blef studium af bi-  
beln hans hufvudsak och i sina predikningar gjor-  
de han äfven folket bekant därmed. Ju mera han  
inträngde i Bibelns lära, desto klarare insåg han  
det orätta i kyrkans dåvarande lära, och när man-  
ken Tetzel skamlöst predikade "att han af påven  
erhållit maket att förlata synder, och att, så snart penning-  
arna klingade i hans ~~pre~~ kista, själen sprang förlös-  
sader skärselden" m. m. d., förkunnade Luther att  
de, som sådant lära, skola med sina mestare fara till  
helvetet. Alla förundrade sig öfver den djärve mun-  
ken och tviflade på möjligheten af framgång för  
hans företag mot påvens krämeri, men Luther  
förlitade sig på skriftens ord: Ingen kommer  
på skam, som förtrostar på Herren.  
Hvilken tanke många hade om aflatshandeln och hu-  
rudan den jordman var, i hvilken Luther gjorde  
sin utsäde, visar följande händelse: När Te-  
tzel reste från staden Jüterbock med full pen-  
ningekista, kom ett ridande sällskap honom till  
mötes och begärde köpa ett aflatsbref för en  
tillämnad synd. Sedan detta erhållits, öfverfö-  
llade Tetzel, borttogs hans penningekista och



förde den i triumf till staden, där den ännu  
skall visas som en märkvärdighet. —  
(Slut följer).

## Olydnaden straffar sig själf.

### Tredje Kapitlet.

En ny dag kom. Det blef ljusst i stället  
för att hafva varit mörkt och lugnt i stället  
för storm. Men Pehr låg blekt och sjuk  
och rädd i båten. Nu skrek han ej mer; han  
var tillintetgjord af förskräckelse. För första  
gången i sitt lif bad han till Gud. Han bad  
om hjälp i sin nöd. Men ett sakta kvävande  
de måste han låta undslippa sig då och då.

Då Pehr ej kommit hem ännu till afton  
men begynte Pehrs mor och far redan bli-  
roliga, men lugnade sig dock med att han  
troligtvis skulle återvända följande morgon.  
Men ej häller den morgonen synes han. Och  
blef det stor uppståndelse; man anade att  
något händt.

Chamma gick till Carl för att fråga om



30  
han sett till Pehr.

"Jo," svarade denne "Igår morgne för han  
ut med båt till hafvet. Sen dess har jag ej sett  
honom."

Stek! Pehrs far och mor blefvo nu för-  
säkrade om den olycka, som kändt deras  
söns Han hade uppenbarligen under går-  
dagens storm omkommit.

Pehr stackars moder grät, ~~och~~ och bad till  
Gud, där hon stod på stranden och blidt  
kade ut till åt hafvet. Tår på tår föll  
ned på hennes bleka kind.

Bredvid stod Pehrs fader, äfven seende  
hän åt hafvet, för att få ögon på den båt,  
som Pehr haft. Carl var också med.

Chen intet rop hordes, intet gen båt  
syntes. "Pehr är död, hans båt har gått  
i kvaf" — så gjöd det blott.

### Fjärde Kapitlet.

Chen om en stund ser man dock en man  
med hast ro åt det ~~hän~~ hän, där Pehrs far  
stod.

Och — ett skri af sorg och glädje om



slapp modren, då hon såg, hvar, som fanns  
i båten. — En fiskare hade under det han  
fiskade fått syn på en losdrifvande båt  
och genast närmade han sig den. Och  
hans förvåning kan man tänka sig, då  
han fann Pehr sanstlös i båten.

Han tog honom i sin farkost och  
rodde genast till Sundsvall. och var  
han där. —

Snart låg Pehr i sin mors famn.  
Sedan bars han hem af sin far.

Lång tid låg Pehr sjuk, men då han  
blef frisk, gick han ej bort, om han ej  
fått lof att gå, och tog ej bröd och sylt  
och frukt, då hans mor ej såg det.  
(Slut.)

---

## Darius, Persernas konung

Om Darius val till konung af Persien berättas  
följande lilla historia:

Då den falske Smerdes blifvit dödad af  
7 förnåmne Perser, öfverenskommo dessa, att den,  
hvars häst under en gemensam spetserrid



27  
först gnäggade, skulle blifva konung. Darius  
som var en bland de 7, kammartjänare önska-  
de sin herre all möjlig lycka och förde därför  
hans ridhingst till det ställe, hvaröfver ridten  
skulle ske och undfagnade honom där  
på bästa sätt. Då man nu om mor-  
gonen red där förbi, ihägskom hästargårdagens  
välagnad och gnäggade. Genast sprangs de andra  
ned af sina hästar och hyllade Darius såsom  
konung.

I skolan under <sup>Läraren</sup> ~~Lyfke~~ Timmer.

Läraren: Hur är Feodor i genetikus?

Lärjungen: Feodorovna.

Läraren: Hvad! Hvar har du hört det?

Lärjungen: I kyrkan.

## Rebus.

Uttagna på rebus i fr. nummer 3: 1. Fiketen har  
har varit på Unionsgatan. — 2. Ett fisk-  
lager. — 3. Changa, smi, ringa, ljuslockiga fisk-  
bets fisk.

1. Fisk!

2. Fisk.

3. Fisk

4. Haa r ejh r.